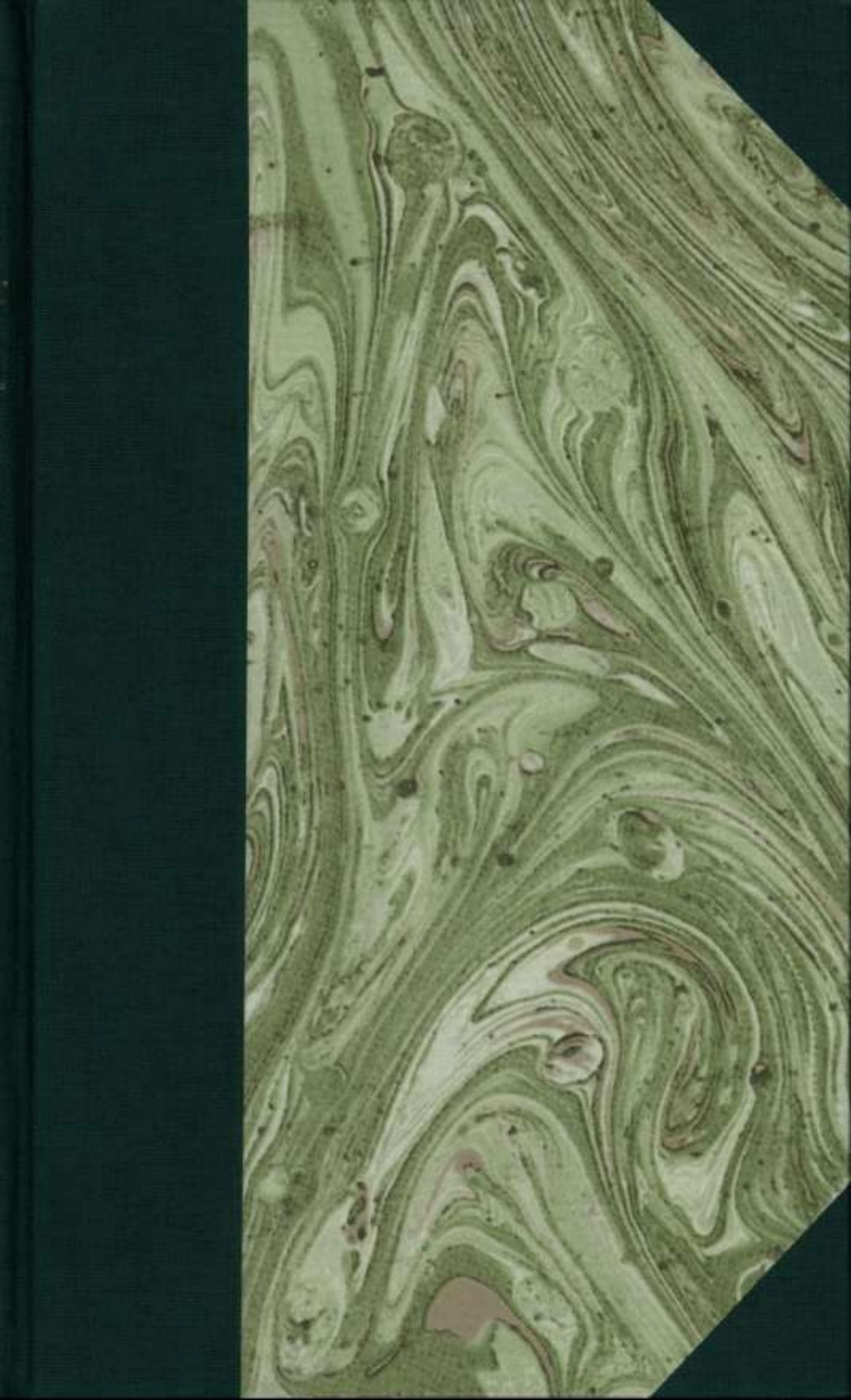

GUERAU DE LIOST

SELVATANA AMOR

«O mon Dieu donnez moi la foi dans la forêt!»

FRANCIS JAMMES

GUSTAU GILI, EDITOR
Universitat, 45 - BARCELONA
MCMXX

Ignaz Schweitzer
München NO. 6
Buchhandlung
am Englischen Garten

GUERAU DE LIOST

SELVATANA AMOR

«O mon Dieu donnez-moi la foi dans la forêt?»
FRANCIS JAMMES

RAMON BARGUÉS

GUSTAU GILI - EDITOR
Universitat, 45 - BARCELONA
MCMXX

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

R.138

ÉS PROPIETAT

EDITORIAL CATALANA, S. A. - Secció d'imprenta. - Mallorca, entre 267 i 269

A L'ESCOLA DE BELLS OFICIS, PELEGRINA DE LA "MUNTANYA D'AMETISTES".

SELVATANA AMOR

No ets nada, Amor, d'aquella onada blava
qui d'Afrodita la beutat bressava,
ni de l'escuma, desplegat llençol,
sinó d'un càustic regalim de saba
i d'una ullada capvespral de sol.

Ets la mandrosa boira fonedissa
qui engavanyava l'espigat pollanc.
Com un obac on la bardissa frissa
la verge acores en tornar de missa,
sol de l'esguard i saba de la sang.

M'esbatanaves del sentit les portes
i em resseguies amb trepig poruc,
o bruna Amor dels boscos i les hortes!,
l'agre portant-me de les vinyes mortes
i la difusa pietat del bruc.

Si de l'enuig ve grossa la riera,
s'estritlla el cel de ton esguard humil,
i en la dolor qui puny i m'esquartera
diria's que la carn es fa subtil
de flamejar sota la cendra austera.

Així, l'Amor, ets tota selvatana:
pigot metòdic, fullaraca blana,
sorruda via, gorgolant fontana,
pinyó mengívol, llaminê esquirol...
I, per damunt de tot, desmai de sol.

LLOANÇA DE LA CAMISA

Em plau la meva camisa
de fil (que és fresc i llisquent).
Camisa, d'amor divisa,
vestia *Tirant*, vistent.

No pas d'un lleixiu és neta,
sinó d'un rabeig d'argent;
ni eixuta amb escalforeta,
sinó voleiant al vent;

ni blanca d'una potinga,
sinó del solell batent.
En dur-la, l'ànima dringa,
que d'herbes la troba olent.

En ser que llustreja el dia
l'espill me'n refà l'esment.
Per rebre l'Eucaristia
és l'alba més escaient.

És feta amb lli de la terra:
l'empremta pairal s'hi sent.
Quan sigui mon cos desferra
serà casolà jaient.

CAMINS

Camins, o romanalla d'un fugitiu atzar!,
sou més que no les vies del vent arreu del mar.
Les planes i les comes relliga vostra xarxa,
qui apar el joc d'esteles del firmament qui marxa.
Les terres successives trasmuden vostra pols.
El bosc us aixopluga magnificent i dolç.
L'arrel escadussera el desnivell graona.
La vostra llei es dicta seguint-vos una estona
com els infants qui vénen d'estudi tot jugant;
com el rupit qui es posa, fugint, al llur davant;
com una llebre esquerpa d'orella secardina;
com la discreta mula qui els sarrions tragina.
La joia de l'estrena és la qui fa el camí.
Qui tot passant renova l'esguard, us pot capí:
la marriola esbrina que, festejant, s'allarga,
i aquell revolt ombrívol d'anomenada amarga,
amb una creu de fusta d'algun homei record,

i el corriol d'orenga qui termenava l'hort,
i la drecera fàcil del rodamón novici
i la drecera abrupta del caçador d'ofici,
i el viarany del marge que sol triâ el jovent
per defugir la ruta millor de l'altra gent.
Fets de passar-hi d'esma, de cada vida humana
la petja us endolcia, l'amor se us encomana.
Camins, o meravella d'un fugitiu atzar!,
sou més que no les vies del vent arreu del mar.

VIDA RURAL

Les cases s'encavallen al caire del pendís,
clapant-se de terrissa i fum escoladís.

Els homes juguen sota la parra de l'hostal.
Dorm un ocell en el dipòsit d'un fanal.

Tres velles s'estintolen baixant a poc a poc
de la capella humida qui té el campanar groc.

Dupliquen la nissaga les llargues nits d'Advent.
Es perden les collites indefectiblement.

ALZINA CREMANT

Crema l'alzina a la collada roja
com una dea fulgurant d'enuig.
S'esmuny la llebre socarrada, boja
Es mitja nit i l'ocellada fuig.

Boll de guspires s'acastella i dansa.
Ombra de mates, ajocada avall,
com la basarda creixerà, llevant-se.
I puja el vent qui sotja l'encenall.

I s'hi encavalla amb esgarips de festa
i l'esperona, galopant llibert,
i, de l'alzina, percudint la vesta,
el tronc despulla i arrabassa el verd.

Sagna el caliu nafrat de la carcassa
voltat de flames i de fosca nit.
I cau l'alzina, sota el vent qui passa,
com una dea qui se'n torna al llit.

ENYORADA VALL

O clapes de fajol blanc,
ermini que el sol trasmuda!
O prades! Sota el pollanc
els clergues feien beguda.

Per cada secreta font
cruïlles i marrioles.
A l'altra banda de pont
no hi van les fadrines soles.

Un xic al marge del pla
rumbeja cases la vila.
Al mig sosté el campanâ,
costum que per tot s'estila.

Festeja l'aigua del riu
i tot festejant s'atura.
I l'albereda somriu
d'encantament i paüra.

O dolça vila natal
qui vas a missa i a dansa!
Quan altre record no em val,
que em valgui ta recordança.

L'ENCONTRE NOCTURN

Passa la nit, invisible endolada,
amb la safata d'argent a captâ,
que és una lluna rodona, afonyada.
I la sol dur com un disc a la mà.

La seva roba serà espellifada?
Traus i clivelles no es poden comptâ.
Fan de la roba un sedàs: l'estelada.
El guspireig de la pell traspuà.

Passa la nit, i el refrec del vestit
un aire fa que és el vent de la nit.
Els vianants que s'arrisquen esguarda.

I de sentir la punyida, en el pit,
d'aquell mirar de la nit, fit a fit,
els atueix un calfred de basarda.

VEGETANT

Gaudi complit (si no barrina
gaire el magí) sota una alzina
glopejar vent com un llagard,
encalçar boires amb l'esguard,
com una arrel (qui no s'immuta
a sol batent, a l'ombra eixuta)
copsâ el misteri d'un trepig,
i, de gairell, per entremig
de la bosquina que no espina,
endevinar-hi la fadrina
que ara venia, ara se'n va,
ara s'atura més enllà.
I, revingut de la sorpresa,
guaitar-la tota, tota encesa
com el ressol d'un espadat.
(Li fa una síndria costat
com atribut de pagesia.)

Enlluernat de gosadia,
per escometre, tancà els ulls.
I sentí un vent que besa rulls.
I, ja esvaïda la donzella,
veure pér tot la imatge d'ella.
I, resignat, trobar conhort
sota l'alzina fent el mort.

CAP AL TARD

La pluja ha mes una claror novella
en tota cosa i en els cors la pau.

Al cel apunta la primera estrella,
i el darrer toc de les campanes cau.

Es dreça, encara degotant, l'espiga
(l'única espiga del veí rostoll).

Es torna boira a poc a poc l'artiga.
En cada marge cascadeja un doll.

Un xic de posta s'esfumà tot d'una.
Un núvol resta coronat de llum.

De cada casa, com un raig de lluna,
munta, blavís, un rajolí de fum.

L amiga em diu: — I ¡com la terra és bella
després d'un xàfec avinent d'agost!

La pollancreda tota reïntella
i entre ses fulles es percep el rost. —

I jo li dic: — Una gaubança pura
bressa dels tòtils el flauteig nocturn. —

I a flor d'alzines tramuntà l'altura
la taca roja del diví Saturn.

DIA SERÈ

Dia serè, que l'atzur escomet
serres enllà la nevada llunyana
i les cingleres empunya l'avet
i és una esberla d'esquei la fontana.

Surto de casa amb la meva germana
L'aire, gustós d'una mica de fred,
escabellant-nos, olô ens encomana
d'herbes eixutes i gresa d'aulet.

Dia serè que l'espai es difon
ben destriat de les coses del món...
Res contingent nostre cor no desitja.

Dia serè que, àdhuc feta la nit,
sembla que miri per l'ull del zenit
foragitant la nocturna calitja.

MARGOT

Una ombra de vida
llumena ton cos.
Marcida, convida
al plàcid repòs,

car té fora mida
l'aroma d'un tros
d'eixida cenyida
de pòrtics i flôs .

O calma de feixa!
De sobte l'esqueixa
un gest violent...

I el cos afeblit
tremola del vent
del teu esperit.

ELEGIA

Càndida amiga, minúscula i blanca,
qui malalteges de tanta blancô:
guaites enfora, per sobre la tanca,
àvida sempre de més horitzó.

Duus una ombrella senzilla per crossa
i un breviari per únic company.
Per no sentir cruixideres de brossa
passes com una boirina d'estany.

De contemplar tes mesquines despulles
com romanalles empeses del vent,
les masoveres golludes i sulles
pleguen les mans amb un aire clement.

¡Ai que aviat la claror matinera,
en esgaiar ton alcova d'albat,
no trobarà ta mortal cabellera
sobrenedant pel coixí redreçat!

MARIANNA

Sou tota bruna de la vostra cara
i tota blanca de les vostres dents.
Sou la polsina de la terra mare
agarberada en l'onejar dels vents.
De l'ampla sina raja llet encara
com una saba de nafrats sarments.

O dona! Si no fóssiu tan pagesa
us cantaria com la flor terral
i us sentiria grat de la duresa
de vostra carn eixuta de penyal.
Ara, però, sou pagesa i malmesa
com una imatge feta amb la destral.

Sou masovera d'una casa xica.
Tota l'ompliu com una lloca el niu.
Vostre marit us recapta una mica
com una llenca de pla regadiu.
En esbandir-vos de faç a la pica
l'aigua xarbota del vostre caliu

O dona pacient com una arada,
gustosa com la farina de blat,
qui lleveu sempre la màxima anyada
amb una mica d'amor i pecat!
Quan esteneu la migrada bugada,
com un ocell presonera es debat.

VESPRADES DE DISSABTE

Plau-me, el dissabte, visitar la vila
(quan ja la fosca pels carrers davalla)
mig d'amagat, acompanyant la dona.
Un xic enllà de la castanyereda,
voltada de pallers i d'aus nocturnes,
s'aclofa la masia enyoradissa:
no pas ben sola, que dins ella resten
infants, servei, sota l'esguard de l'avi.
Es troba gent així que s'és a plaça.
Si ens plau de no cridar-la, no ens atura,
que l'hora és avinent i fonedissa.
Cada veïna frega les rajoles.
Pasten al forn llaminadures sanes.
Els traginers, de la jornada vénen
i a la taverna s'entaforen lassos.
Cada botiga s'endiumenja tota
i lluen els quinquers i vidrieres.
Amunt i avall passegen les fadrines

fent enrenou per no semblar porugues.
I sonen cascavells i cops de tralla
i arriba la feixuga diligència,
que una desfeta de badocs saluda.
I de recules el passatge en brolla:
el clergue jove qui dirà l'ofici,
la capsa flonja d'un capell de dama
i les pageses qui a mercat es firen,
i la parella d'ànecs abatuda,
i el foraster qui cercarà promesa
i la mestressa d'un farcell anònima
Sura un barreig de casolanes flaires
(de roba neta, de collida fruita).
I les campanes toquen a rosari.
Ens esmunyim a la capella fonda
on es confessa un agregat de velles.
Sotjant la llumeneta del Santíssim,
fins les caputxes semblen més devotes.
I apar entre elles un angèlic rastre
l'única faç d'una galant donzella.
De la capella travessant el porxo,
preguen encara d'esma nostres llavis.
I és aleshores que els fanals encesos
i l'ombra de balcones i de ràfecs
deixata, barrejats, el clar de lluna.
Tornem a casa. Un corriol hi mena
prou avesat a les petjades nostres.
Deixem enllà l'enjogassada vila
i les campanes repicant a festa
i els vianants rerassagats qui ens donen
la santa nit... (que per tothom ho sigui).

CAPVESPRE

Plau-me el pacífic estatge de casa.
Signa el portal amb un *Ave Maria.*
Tasques i vagues hi són establertes
amb provident i discreta mesura.
Les teves mans sobiranes, o Dona!,
el parament a l'atzar ressegueixen,
que, amb una llum casolana, s'irisa
com una flor sota l'aigua que passa.

Amb el trepig la vaixella t'exulta
com un dringar de campanes d'ermita.
Sales, eixides i cambres i golfes
són aturades a punt de besar-te.
L'aigua desada a la balma dels càntirs
és saborosa d'argila i de menta.
De les finestres en pengen garlandes.
Les orenetes novelles s'hi gronxen.

Púdicament les alcoves acullen.
La capçalera del llit cobricela
pomposament successius parteratges.
Crema la llar, i les flames s'enfilen
com un roser de tot l'any i cenyeixen
mòdics tupins i calderes ventrudes.
D'aquella amor les viandes es couen,
i de tan fines els àngels hi canten.

Ara que el jorn és magnífic i dura,
i són les hores del vespre benignes,
i es compenetren el cel i la terra,
plau-me de seure al pedrís de la porta
Canten els grills al voltant de la casa,
la xemeneia es corona d'espurnes,
i cel endins s'endevinen estrelles
mig tafaneres i mig vergonyoses.

Torna del camp la parella. Remuga
tan parcament que es diria que prega.
Ve una sentor de la feixa dallada.
Cada muntanya s'entela de boira.
Cada boirina s'amara de lluna.
Cada sentit és com una clivella,
i em ressegueix la doblada riuada
de l'estelada i la sang invisible.

FRAGMENT

Voldria ser com un estret camí
a la claror novella del matí.

I a cada banda, com un raig de sol,
voldria el xiuxiueig d'un reguerol.

Jo fóra al mig, com si els donés les mans;
i ells, un per banda, com petits germans.

Voldria ser com un estret camí
verge de pols i de calmós tragí.

De tantes flors caigudes sobre meu
tremolaria com un braç de neu.

I fóra trepitjat i humiliat
com un novici ple de caritat.

I em sentiria, quan ja fos humil,
com un atleta d'ànima infantil.

Traspassaria els cingles amb un salt.
Caminaria sobre el torrental.

Car, sota meu, les aigües en repòs
no esbullarien mon seguit de flôs.

Voldria ser com un estret camí
petjat de les someres i el pollí.

I encar voldria esdevenir tancat
entre fagedes (que és sojorn sagrat).

En ressonâ el trepig del masover
no es desallotjaria el formiguer.

Ni les llagostes botarien tant
en atansar-s'hi a poc a poc l'infant.

Car tota passa esdevindria lleu
en ma catifa de l'amor de Déu.

Voldria ser com un estret camí
a la claror novella del matí.

De cada petja en el bassol eixut
terrejaria amb pausa la puput.

Festejaria, al marge d'un revolt,
cada captaire l'afalac del sol.

I jo diria a tots: — Veniu a mi,
que só la vida perquè só camí. —

CICLE MAJOR

PRIMAVERAL

S'encabrita març marçot.
I, amb les fulles que revifa
percudint-ne la catifa,
arreu deixa un avalot.
Amb bufera de bruixot
del pedrís el caire esmussa.
I de boira s'engargussa
resclosit a dintre el sot.

Primavera, tot pruïja,
canta un aire camperol.
Mescla vent i pluja i sol,
i convida a la sortija.

Ve l'abril, tot cabellera.
Cada gota val per mil.
Engruixint la torrentera,
sap romandre fi, subtil.
Sembla tot d'un nou estil.
El marçot ja no galopa.
El malalt tasta una sopa.
Cada gota val per mil.

Primavera, docta i nua,
les fadrines ha vestit:
una rosa a cada pit
i un vestit de llarga cua.

Benvingut el mes de maig,
ocellaire i festejaire.
Si les flors cauen a raig,
tota flaire puja en l'aire.
Si flauteja sota un faig,
giravolta la floresta.
Només falta la ginesta.
Si me'n vaig, si no me'n vaig?

Primavera, forta i dolça,
s'arrecera en el verger.
De les branques, venturer,
l'oratjol les flors espolsa.

Sort que ve la santa pau
d'aquell mes que un arc de lluna
porta al puny com una clau,
i ens avia a la llacuna
d'aquell cel turgent i blau
on perduren les esteles,
i del pit infla les veles,
i del cor empeny la nau.

Primavera, dura i lassa,
es rabeja al fontinyol.
Una mica de ressol
l'endormisca i l'arrabassa.

ESTIVAL

Fogueres s'abranden, esguard de carena.
Parelles al ritme dansaven del foc.
La lluna els embruixa. La nit és serena.
S'esberlen i cauen les falles del roc.

Calitja, grisenca sopor estiuenca:
l'atzur s'agrumolla del baf de l'estiu.
Calitja: cap ala ta xarxa no trenca.
La sòpita cuca s'exhuma i reviu.

S'estufen e!s arbres i, calides lloques,
les branques espesses ens coven un poc.
Del fons de l'altura ve un crit de miloques:
ni boires ni presa no fiten enlloc.

A l'era ventosa la tralla fustiga
i bat una escuma d'insectes i boll.
De l'home que es dreça regint la quadriga
onegen les garbes arran de genoll.

La mossa desfeta que hi duu la beguda
rosega una palla. Li sagnen les dents.
L'esquerpa canica roman ajaguda
com una senalla pels còdols calents.

A l'ombra del porxo (l'argila hi és tova)
l'infant aprofita l'inútil esclop.
A l'home que passa mesura la jove
el vi que revifa i el fresc aixarop.

Salut, esblaimada lliçó tardorenca:
la calda s'irisa i apar un desmai.
Declina la posta: la mà d'una llenca
en sobta una mica i ensagna l'espai.

Passades les pluges, el sol de la tarda
esguarda a les cimes un rastre de neu.
Suau, remeiera com una vellarda,
s'atansa calmosa la Mare de Déu.

Revetlles, sardanes, la fe que ens encunya,
la gralla sonora i el gai flabiol,
un eco desvetllen que plana i s'allunya
i aplega gentades en ample redol.

TARDORAL

Pluja d'estels: novetat de setembre.
Ara toquem els afanys de la sembra.
I és confident i gustosa la fembra.

Ara és el temps del profit i l'amor:
aiguabarreig d'escomesa i llangor.

Ara el treball és sedant; no trasbalsa.
Ara és el temps de les peres amb salsa.
I la padrina les oques encalça.

Ara és el temps de l'amor i profit:
aiguabarreig de llangor i delit.

Pugna de glavis apar la fageda
tota d'aram. Una boira de seda
la visió de l'exèrcit ens veda.

Ara és el temps del profit i l'amor:
aiguabarreig d'escomesa i llangor.

A l'aiguamoll la becada pelluca.
És a l'aguait el vicari. La lluca,
i atura el ca per la pell de la nuca.

Ara és el temps de l'amor i profit:
aiguabarreig de llangor i delit.

O caçadors de peluda pitrera!
Ja la guineu la gossada acarrera,
i la fontada serà diumengera.

Ara és el temps del profit i l'amor:
aiguabarreig d'escomesa i llangor.

Tres amiguetes gentils i casades
surten de missa de dotze, plegades,
fent caparrades amb grans arracades.

Ara és el temps de l'amor i profit:
aiguabarreig de llangor i delit.

HIVERNAL

Déu nos do companyia a la vora del foc,
de la brasa madura provocant l'enderroc,
recitant el *Turmeda*,
casolà formulari que no encén ni refreda.

Déu nos do castanyades i torrades amb all
i el diari que ens porta el correu a cavall,
si apaivaguen les fibres
un celler selectíssim i una caixa de llibres.

Déu nos do la nocturna capçalera d'estels
i les sedes i randes d'una gruixa de gels,
si ens espera a l'alcova
l'ample llit, baluerna ancestral de caoba.

Déu nos do les rondalles que esparveren l'infant.
i els rosaris que duren, llargaruts, alternant
amb cançons de *pessebre*
i la llarga becaina en la llarga tenebra.

Déu nos do la blanícia d'un gall dindi infinit,
de pernil i de tòfones i de prunes farcit.
si tenim vi de vinya
i, amb exòtica flaire, confitura de pinya.

Déu nos do la Quaresma (i també el Dijous gras)
si el Dissabte de glòria ens prodiga el salpàs.
I l'amor de l'amiga,
temperada si trigo, arborada si triga.

Déu nos do la taralla, contracop de l'hivern,
si no es perd el senderi, si l'hivern no és etern,
si, gustant-la, diria's
que s'escurcen els vespres i s'allarguen els dies.

CANÇONER

CANÇÓ D'HOSTAL

En aquesta santa casa
hi feineja un bé de Déu:
una mare i una filla,
una rosa i un clavell;
una rosa metzinera
i un clavell escadusser.
Si la mare rep els jaios,
la fadrina els jovencells;
si la mare els acotia,
la fadrina els entreté;
si la mare ix en finestra,
la fadrina ix al cancell.
Es, la vella, forta i bruna
com l'alzina d'un claper:
sol fermar sovint la boca,
té mirades de mal temps;
amb un joc de llambregades
malmetria un regiment.
Si la vella és forta i bruna,
la pubilla és un esqueix;
la pubilla és renouera
com la canya d'un canyer.

Té la boca besadora,
amb els ulls dóna entenent:
si la boca plau als jaios,
son esguard als jovencells.
En aquesta santa casa
hi feineja un bé de Déu:
una mare i una filla,
una rosa i un clavell.

NIT DE LLADRES

Un vespre de tempestat
entraren per la teulada.
Dormia el senyor Rector.
Les dones llagrimejaven.
La fressa de les canals
ofega el trepig dels lladres.
Jesús!... Al clar d'un llampec
l'esglai sobtà la criada.
Una ombra li cau damunt
deixant-la malmesa al catre.
Els altres, acorruats,
topants i tocoms repassen.
En veure el senyor Rector
es tapen tots sis la cara.
No troben gaires cabals
sinó el bací de les ànimes.
El lladre més tabalot
es posa teula i sotana.

La majordona escomet
amb esgarips de fantasma.
Feixuga i amb baticor,
moria de la basarda.
El lladre capdavanter
la presa millor topava:
el llit de més bon estar,
on és la neboda blanca.
L'escanya per més amor.
Li lleva les arracades
i diu que en farà present
a Nostra Dona del Carme.
En ser que es feia matí
la casa per tot cremava.
Com toquen a sometent,
hi corren de totes bandes.
No troben senyals enlloc
sinó un rosegall de manta.
La fàmula, bracejant,
l'havia estireganyada.
No troben senyals enlloc
sinó el sangtraït qui faixa,
com una abraçada, el pit
d'aquella neboda blanca.
No troben senyals enlloc
sinó mullena ensagnada.
Els lladres, boscos enllà,
fugien a salt de mata.

BALADA DEL *SENYOR TOMÁS*

Si n'eren tres germanes.
Anaven a la font.
El senyor mestre topen
vora el pilar del pont.
L'una li dóna el càntir,
l'altra li pren el braç,
l'altra, rient, cridava:
— Mira, el senyor Tomàs! —

El duien, entre totes,
enllà, com un farcell.
— El senyor mestre — deien —
és amorós i vell.
Porta casquet de llana,
trampela a cada pas...—
I la petita feia:
— Mira, el senyor Tomàs! —

Per entre carolines
i saules, prat endins,
es fonen les petjades
sota un flotó de pins.
Una òliba en fugia
rient per sota el nas
com si digués, entre ella:
— Mira, el senyor Tomàs! —

Passada una hora, baixen
les noies de la font,
i totes tres gemeguen
en tornà a veure el pont.
L'una ha perdut el càntir,
l'altra el delit del braç,
l'altra sospira a penes:
— Mira, el senyor Tomàs! —

Mireu's-el: ara torna,
tot sol, ben a pleret.
Remuga un bri de menta
de bosc, i fa l'ullet.
Si una comare el sobta,
s'acomiada las.
I la comare pensa:
— Pobre senyor Tomàs! —

ROMANS DE LA BELLA HOSTALERA

Treu el cap a la finestra,
bella mossa de l'hostal,
que t'esperen tres missatges
al dessota l'emparrat.
Treu el cap a la finestra,
compareix sense brial,
compareix al clar de lluna
amb els ulls endormiscats.
amb les trenes desfermades
com la cua d'un cavall,
desfermada la camisa
com un llenç de malvestat.
Compareix a la finestra,
bella mossa de l'hostal,
amb ta boca besadora

que fa goig i feredat,
i esclafeix una rialla
que ressoni sot avall.
Esclafeix una rialla
que desvetlli el veïnat,
que et desvetlli a tu mateixa
encenent la teva faç.
Quan ja siguis desvetllada
baixa a obrir-nos el portal,
que, si no, l'esbotzaríem
mal que fos a cops de mall.
Baixa a obrir-nos tota sola,
amb el llum ben apagat,
que, si no, t'encalçaríem
per camins i amagatalls
no deixant-te mai de petja,
que som tres esperitats;
no deixant-te mai de petja,
que som món, dimoni i carn;
no deixant-te mai de petja,
bella mossa de l'hostal,
ni que fos al darrer dia
a la Vall de Josafat.

CANÇÓ DEL «VISCA L'AMOR!»

És mitja tarda. La vellarda
encara esguarda prats avall.
De la tristesa de la tarda
és apacible el xaragall.
I canta el gall.
I la vellarda encara esguarda
Visca l'amor!
Visca l'amor qui mai no tarda!
Visca l'amor!

Ara que és nit, a la perduda
vaig per carrers i viaranys.
Passa un pagès amb una druda,
i és un pagès carregat d'anys.
Sense companys
vaig caminant a la perduda.
Visca l'amor!
Visca l'amor inconeguda!
Visca l'amor!

El sol és alt que ja estavella
i dorms encara sola al llit.
Mira que et vesso la ribella,
com una roina, sobre el pit.
Faràs un crit
i jo el faré d'heure't poncella.
Visca l'amor!
Visca l'amor qui s'esparpella!
Visca l'amor!

D'escarafalls i gosadies
deixo el costum, que és mal antic.
Passen els anys que no ho diries.
Passen i cauen amb fadic.
En vaga estic
i seré teu si tu em volies.
Visça l'amor!
Visca l'amor de tots els dies!
Visca l'amor!

ROMANS DELS NUVIS

I

Devora de la finestra,
donzelles, no us poseu mai
d'ençà que devora d'una
jugaven esguards i mans.
Jugaven dos galans nuvis:
la Cila de cal Gabaig
i el Mestre Torner de Plaça
(al Cel ens trobem plegats).
Sotjava un ocell els nuvis
i el joc de les quatre mans.
Les unes, blanques i fines,
serien de bon besar:
semblaven dues colomes
amb un collaret daurat,
la baga del prometatge

amb puntes de diamant.
Les altres són més feixugues.
Tremolen de l'averany.
Déu vulga que no malmetin
com dos esparvers manyacs!

II

La núvia, tota vermella,
jugava amb el corbatí,
ardida i avergonyida
de veure que té marit.
La núvia, tota vermella,
semblava un roser d'estiu.
El nuvi, amb un xic de compte,
desferma el gipó cenyit
i es duia l'amiga als braços
bressant-la amb el seu respir.
El nuvi, amb un xic de compte,
apar un lladre de nits.
La posta els acaronava
deixant-los finestra endins.

III

Tot just la ventada escombra,
de posta encara sagnant,
aquell borrissol angèlic
dels núvols escabellats;
tot just flautegen els tòtils

i lladra, tossut, el ca;
tot just apunta la lluna
darrera el freixe més alt,
i llisca fins a la gorga
pel marge de l'esvoranc,
i puja alguna lluerna
pel jonc del mig del bassal,
i, enllà, d'una casa a l'altra,
ressona el cantar del gall;
que el nuvi a l'ampit s'aboca
i esguarda la nit que fa.
Al mig de la cambra espera
la núvia com un infant,
i plega les mans en vaga
dessota del davantal.

IV

De sobte ve una tonada,
que és d'àngel o de pastor,
i esventa amb suau musica
la xarxa dels mil sorolls:
la fressa de la pineda,
l'estrany gorgolar del gorg,
dels tòtils la xerradissa,
i fins l'udolar del llop
i fins el bleixar dels nuvis
i fins el batec del pols.
Les mans, d'aquella tonada,

reprenen els jocs d'amor;
sinó que les mena el ritme...
potser d'aquell Cupidó
qui encén el llum de l'alcova
i ajusta aquells finestrons
i posa al pitxer l'alfàbrega
i es fon com un núvol ros.

EUCARÍSTICA

No us goso a parlar
(tampoc no en sabria).
Deixeu, si més no,
que canti una mica.

Clareja tot just,
que torno de missa.
Les flors del camí
em fan cortesies,
el gall matiner
em dóna el bon dia,
el raig de la font
tremola i no frissa,
s'esblaima l'atzur
clapat de boirines,
que us duc en el bres
de l'ànima mia.

Del vostre sojorn,
Senyor, no só digne.
Us duc i no us veig:
la fe us endevina.
La mare tampoc
(misteri de vida)
l'infant no capeix
i el sent que es congria.
Jo em sento arborat
de dur-vos a dintre.
De res no tinc por:
só fort com l'alzina.
No em bat el senglar,
ni em puny la bardissa,
ni el fred no em deté,
ni el foc no em retria,
ni els lladres de bosc,
ni els lladres de vila,
ni el mal esperit
(la creu li faria).

El seny no us capeix,
ni us lluca la vista,
ni us copsen els dits,
ni us flairen narines,
ni us trobo en el tast,
ni us ouen oïdes...
L'amor, que és humil,
l'amor els suplia.
Bé prou capiré
per tota la vida

en veure-us segut
en alta cadira
omplint l'univers
com una celístia.
Oh gaudi! L'amor
serà com junyida.

El sol, que és manyac,
es lleva a les cimes,
al prat s'esbandí,
s'eixuga a l'artiga,
festeja els conreus,
s'atura a l'eixida.
El sol és eixit
que torno de missa.
Al porxo m'assec:
la taula convida.
Es sent la remor
d'un fil d'aigua viva.
El sol fa lluir
la fusta polida,
els vasos mig plens,
el càntir d'argila,
la coca amb pinyons,
la plata de figues,
gemades encar,
i un braç de cadira.
El blanc tovalló
de fil estenia:
s'hi marquen els plecs
com feixes petites.

Començo tot just
i es mou la cortina.
La dona somriu
si em mira no em mira,
que m'entra l'infant
a dar-me el bon dia.

Sigueu-hi, Jesús,
que us porto de missa.
Seguem al capçal:
beguda faríem.
La dona ens serveix
com una fadrina.
Ens toca l'infant
i ens dóna el bon dia.
Sigueu-hi, Jesús,
per tota la vida.

L'ENCÍS LLUNÀTIC

La lluna, la bruna, diria's
que riu d'ensopida que està.
La imatge retreu de les ties
d'histèrica pell de safrà.
La lluna te dies i dies.

S'embulla en els fils telefònics
si passa brunzent el carril.
Les aigües simula de l'ònix
darrera una boira subtil,
darrera d'un floc o d'un fil.

Si cal, per fer cara de nina,
es posa amb un riure forçat,
es posa un grapat de farina
i encara n'escampa un ruixat,
i amb aire mecànic camina.

Apar el grumoll de nevada
que un fris invisible reté.
¿Desfer-la voldrà la mainada
tatxant-la amb un roc homeiê?
Quin roc la podria desfê?

El ca vigilant que la borda
voldria copsar-ne un mossec.
La lluna, però, fa la sorda
i passa del ca frec a frec.
Hi passa mengívola i llorda.

Diria's que el plany de la jaça
la bressa amb daler que s'ho val:
no fóra d'untures escassa
i un pols tastaria de sal,
per tal de ser dona mortal.

D'estels conjumina l'orquestra
el vespre de festa major.
Batuta que empunya la destra
diria's un fil de claror.
Amb ella trucà a la finestra.

L'alfàbrega massa rodona
floria en el test de l'ampit
perruca semblant de ninona.
La lluna clenxina amb el dit
aquell borrissol tan florit.

Passava de boira una llenca,
libèl·lula tota d'argent.
La xarxa de nervis no trenca
les ales, vitralla talment.
La posta dalia's groguenca.

La lluna bleixava d'angoixa,
bleixava concèntric el cel:
motllures i vidres amoixa
posant-hi la gràcia d'un vel,
nocturna calitja de gel.

Petjant la rajola gastada,
dels junts la creuera sens fi,
apar la diàfana fada
visible només en lluí
les coses que són a l'estada.

El doll atmosfèric m'envolta
com eina raptora. No em moc,
i sento que l'ànima tolta
s'enfila planyent-me no poc.
La lluna, del cel és un broc.

Ubèrrim mugró d'una sina
que el dol esqueixà de la nit.
La via lletosa culmina
faixant la tenebra del pit.
I l'ànima encara camina.

IDIL·LIS

PRESENT DE L'AVI

És el fogar l'amable recer del bon padrí.
Llampat de feridura, l'hi deixen al matí.
Ara que no el vigilen, amb traça que no falla
buida una llossa. I bufa amb paternal rialla
les serradures, fines com rajolí de llet.
És el present minúscul que l'avi fa a son nét.
És la petita llossa d'un príncep: esculpida
la inicial; tota ella a posta feta a mida
d'una petita boca d'infant amb una dent...
Quan avesada sigui a llossar brou calent
serà d'inacabables sopes prometedora.
El bon padrí la mira ja llesta. I, com penyora
de son doblat ofici de pare i menestral,
l'estrena amb una llàgrima furtiva, baptismal.

LA COROMINA

És un recer de fades, aquesta coromina.
El sol encara abrusa i l'ombra la domina
de la verneda espessa de cada braç de riu.
Ella és al mig i cada vorada li somriu.
És una prada verda tot l'any. Només un freixe
en el seu clos ubèrrim és arribat a créixe',
i encara sembla tota callada de l'esforç.
Una pomera borda, migrada, s'hi retorç.
D'aquest recer, no en tenen esment, a la masia:
només una espigada pastora se'n gaudia
menant-hi les ovelles; només un gai vaquê,
tot abeurant les vaques, un dia s'hi escaigué.
Es troben sota el freixe. La blana Joanota,
acarrerant-se al frèvol parany, la cara ensota
en la catifa d'herbes, sota un velari fi
de trepadella i àngels, d'orenga i romaní.
I mentre el dolç Jaquetus sobre una pedra llesca
el pa moresc i l'unta de ranciors i bresca,
ella es complau, maligna un pic, a afalagâ
la poma més amarga i esprémer-li a la mà.

LA BELLA GUIDA

La bella Guida, a l'ombra d'un pomeró adormida
una solada sembla de pomes. I convida
a contemplar-la tota, com un esqueix de cel,
la gorja nua. L'ampla capçana d'una arrel
sosté la testa doble, rellent alhora i calda.
Li penja el braç i es plega la mà damunt la falda;
la mà qui, engelosida, conserva el flabiol.
El seu ramat a lloure pastura. No es resol,
però, a deixar-la. I salten les cabres per les feixes,
i belen com dient-li: — Pastora: per què ens deixes? —
Descalç, per no fer fressa, tot d'una el seu galant
la margeneda munta. Esguarda al seu voltant,
s'ajup, i acosta els llavis al flabiol de canya
sense que un bri de roba toqués de sa companya.
I bufa. I bufa amb una suavitat de bel.
I brolla escotorida i purifica el cel
i encisa les carenes i els àmbits multiplica

l'escampadissa alada de la innocent musica.
I Guida, qui somreia, retroba dins la mà
el flabiol de canya, que es posa a tremolà
com una feble ocella, com rajolí de prada...
I, en deixondir-se, conta que, somiant, la fada
de ses amors padrina li ha feta l'amistat ...
I el seu amic l'escolta, a l'arbre recolzat,
fins que una poma, en caure del cim més alt, vermella,
descomparteix com una resposta la parella.

LA INTRUSA

El campaner dormita al caire de l'ampit.
Les llargues cames pengen al buit. I ve la nit.
Amb una caparrada la bona son és fuita.
— Ja tanmateix és l'hora de l'*Àngelus*... — I cuita.
Un altre cop esguarda, només, el roig ponent
i escolta el vent. Tot d'una el sobta un frissament.
I es gira. Dins la fosca del campanâ, esmunyida,
com una clariana somriu una paitida.
Sacrílega, conjura un corpulent batall,
i les campanes torna bombolles de cristall,
i apar, de mica en mica, el ràfec, una espluga.
La descenyida vesta amb una corda juga.
Temples avall s'encalcen els flocs de son cabell.
Les nines li fulguren com taques de rovell.
La parla és cançonera. La pell verdeja tota.
De l'aromada sina un rajolí degota.
Els llavis són com una pàllida flor d'estany...

El campaner s'encanta amb l'innocent parany.
(Com una gorga negra l'ull de l'escala es bada.)
El campaner rellisca. Però d'una estrebada
es posa dret i besa la corda que empunyà.
I branda una campana, ressona el campanâ,
i ja l'esguard no lluca ni rastre de paitida...
La visió s'és fosa. A la sobtada crida
de l'*Àngelus*, negregen el sostre i la paret
i les campanes, molles encara de verdet.

TRINITAT PAGESA

L'hereu, la nora i l'avi, un cap-al-tard d'estiu,
de la llaurada tornen. (La posta encén el riu
i ja la lluna blanca besa la pollancreda.)
La tebiô els envolta d'una veïna cleda.
Al mig de la parella, marxant a poc a poc,
l'avi es repenja als braços de la fillada. El toc
d'oració davalla de la invisible altura.
La trinitat pagesa al mig del pla s'atura.
S'atura i resa. L'avi diu l'*Àngelus*. I, quan
devotament inclina la testa blanca arran
dels colzes joves, sobre la pietat paterna
s'esguarden els esposos que un sol voler governa.
Tot just un fi somriure consent el llavi roig
d'aquella jove gràvida, qui encara fa més goig
que abans, dessota el ritme de son vestit de sarja
que la polsina mulla del reguerol d'un marge.

EL BANY

La forta Marianna, encesa com un sol,
plena del fill i plena del foc de juliol,
manyagament reposa dintre la gorga blava.
Davalla l'aigua pura pel front que s'arborava,
i alliberada resta, la mare, de neguit.
Al seu voltant, la gorga, que li cenyeix el pit,
un clap de cel, amb núvols qui jauen, reverbera,
i l'espadat on buida son llit la torrentera,
i les pregones balmes d'inalbirable fi,
i les arrels que trenca l'aiguat en sobreeixí...
La dona estén els braços. Quan sa mirada afua
degota una arracada sobre l'espatlla nua.
Si el ventijol escolta, se li desferma un rull.
La dona plega els braços i, de passada, el cull.
La sobta ran de nuca un frec. I s'entregira.
Era una fulla morta que sembla una guspira.
Brolla una fumarella del tors. I no se'n sent.
La dona és una flama de carn... Diví present!

NOCTURN

La nit, com una gola de llop (tot ella udol),
els núvols desembrida i percudeix el sol
i sota el braç s'emmena l'espai com una busca.
Jo sóc al llit i flairo sa cabellera musca.
Devora meu la dona s'agemoleix de por
i es colga per no veure aquella tenebror.
I fa un llampec, i vibren enceses les clivelles,
i les goteres lluen com volior d'estrelles.
I jo m'aveso al tràngol dels núvols, mentrestant,
i els trons, la calabruixa, em van endormiscant...
Llavors (que sotragueja el llit pairal i trona
encara) ¡com abraço l'esporuguida dona
amb una revinguda d'amor! Só fredeluc
i em plau dins la tempesta ajeure'm a aixopluc.
O quina son més dolça que em baixa a les palpebres!
La tebior manyaga m'esbandirà les gebres
de la passada angoixa, i a poc a poc revinc...

Entre els udols repica, potsê, un esquellerinc?
No és picarol d'ovella, ni braçalet de fada,
ni de l'esquerpa dona el so de l'arracada:
són les campanes xiques de dalt del campanar,
qui aturen la desfeta posant-se a repicar.

Del llit estant m'acuso, Senyor. Quan Tu dormies,
d'aquest flagell dels homes ma voluptat nodria's;
el vent es desfermava i era cruel la nit,
i jo, Senyor, m'ajeia placèvol en mon llit.
Però ja el clam ajunto al clam de les campanes,
i vers ton soli munten les nostres veus germanes,
i prego pels pagesos delmats sense conhort
(l'un té negat un ase; l'altre ha perdut un hort...);
pel frare que ahir vespre, dient la lletania
com un conjur, captava per eixa rodalia;
pels fugitius que ploren, sense recer, pel món;
pels caminants sense esma qui, no sabent on són,
el tràmpol interroguen que llur mirada entela;
pels navegants qui fugen del torb a tota vela;
pels morts del cementiri, Senyor, avui que el fred
fins quatre pams dessota la terra els escomet...

I el chor de les campanes esperançat repica.
Cap a llevant la boira s'aprimarà una mica.
El xàfec s'apaivaga, no trona tan sovint,
el vent rondina a penes, el cel es va aclarint,
i es dignifica tota la meva benaurança.
I, de pregar, ma boca, perseverant, no es cansa.
I la muller s'aplana del benestar que fa
i jo de mica en mica em torno a endormiscâ.

EXIMPLI

I

Encara és nit. Travessa el caçador l'entrada.
A dalt més alt ressona el bleix d'una criada.
Ací a la vora, on cria la jove el més petit,
es sent el bruit dels llavis en pendre i deixâ el pit.
I, mentre del rellotge la pèndola feixuga
repica, a l'establia un escamot remuga...
Tot just apunta l'alba que surt el caçadô.
Esguarda les estrelles i diu l'oració.
El perdiguê una passa més endavant camina.
Una fageda augmenta la fosca matutina.
El vianant, per veure-hi quan ensopega un roc,
pipa més fort. L'albada s'enrosa a poc a poc
i la carena emporpra i la calitja esberla.
En el joncar pelluca l'eixorivida merla,
s'ajoquen els enganyapastors, i, matiner,
el caçador, restobles esbiaixant, primer
que el sol ixent arriba al cim. Com una garba

remulla, li degota, del serení, la barba.
La marinada freda li ve d'un esvoranc
de la muntanya. Obira la mar, sense entrebanc
de serres ni de núvols; la mar, qui s'esparpella
fonda, llunyana i blava. En abraçar-se amb ella
de lluny estant, el sobta l'espai, i l'escomet
com una esgarrifança d'isolament i fred.
I tot, fins la cacera, llavors desdonaria
per retrobar-se a l'íntim xopluc de la masia,
a l'ample llit on sola deixava la mullê
tan odorant i tèbia... Tot d'una li revé
la virior perduda, i, amorosit, aclama
el perdiguer, les nines enceses d'una flama
més forta que l'encesa manyaga de la llar.
I oblida la masia i la llunyana mar,
i al goig de la cacera tan embriac es dóna
que, si gosés, els núvols empaitaria amb fona.

II

Ja tres vegades l'alba prudent, amb el seu dit,
la pollancreda feta alcova ha percudit;
ja tres vegades, cauta, els ha sorprès la lluna
(per tal com s'esmunyia sens fer remor ninguna),
i el caçador festeja amb la paitida encar...
La terra és adormida com en el fons del mar.

— O font qui t'arreceres enllà de la solana!
El canvi de les hores al raig se t'encomana,
i del penyal flueixes com un atzur vivent:
cavalls-de-serp hi juguen i s'hi rabeja el vent.
La teva carn és freda i tanmateix arbora.
Són els teus ulls esplugues d'ullada temptadora.
És el teu braç, de mentes i lligabosc ungit,
com una serp qui, balba, se t'encaués al pit
arrossegant-m'hi vulgues que no. Semblen petxines
les teves ungles. Corres per macs i no t'espines...

— Jo sóc la sobirana al fons d'aquest avenc,
i aquella vida fàcil dels teus passats reprenc
quan el diàleg era universal. Esguarda
aquests penyals que em volten d'oblit. No et fan basarda
La boira s'acastella i munta cel endins.
Ja la garfeix la lluna i raja de l'esquinç
l'estol aeri, volves d'humanitat. Boirines
les ales són, les trenes. Les potes cavallines
galopen irisades en la blavor del buit
i els àmbits percudeixen, enllà, sense fer bruit.
Ja tornaran...

— Ja tornen. I ballen la sardana
al teu voltant, i et miren, que ets tu la sobirana
d'aquest reialme fràgil... fins que en l'atzur es fon
i només tu perdures d'aquest bocí de món. —

III

— En nom de Déu, on eres, marit? A la masia
filles i néts ploraven. Els fills de nit i dia
et cerquen. I la jove tres ciris ha promès
a Sant Martí si et guarda de pendre mal, i ha encès
la llar de foc i et serva calentes les viandes,
i els espiralls obria perquè de totes bandes
la llum de casa vegis, en arribar la nit,
i sàpigues trobar-hi de pressa... Sota el llit
el perdiguer t'espera, fidel. Compareixia
capbaix i grinyolava d'angoixa, l'altre dia...
— Mal pensament o somni tot just, ço que em passà
jo no sabria dir-te. Fugim. Un tro llunyà
ressona, enllà, planyívol...
— Esguarda el fum de casa.
Els més petits ens veuen i criden de la rasa
estant. I s'esvaloten les aus al galliner
talment com si veiessin la guilla o l'esparver.

Esguarda: amb la cridòria, els batedors, a l'era,
deixant les forques, miren entre una polsaguera
de boll, i tots els braços s'aixequen en senyal
de juli. Surt la jove, i es planta en el portal
esponerosa. Enlaira el seu nadó, qui plora...
I ella, guaitant, s'eixuga les llàgrimes. Devora
de la parella salta, manyac, el perdiguê...
Però t'ha vist, i crida esbojarrat, i ve. —

IV

Ajut us prec, o fades cenyides i polides!,
no per cantar l'ombrívol secret de vostres vides,
sinó l'avinentesa d'un gaudi bosquerol.
El fill de la paitida creixia cast i sol.
Ell era de la selva entenedor. Gustava
d'arraïmar bombolles damunt la gorga blava
esperançat de veure-hi el maternal esguard.
Li desvetllava l'aigua l'enyorament covard.
Per deseixir-se'n, deixa les gorgues, tan amigues,
i encalça papallones pel clar de les artigues
i de formigues trenca la llarga processó
amb la tossuderia d'un fill de caçadó.
Les teranyines bufa per sacsejar l'aranya,
la pigotera afolla, el pregadéu escanya.
la rata esquirolenca empaita roure amunt
i esventra amb una espina el llangardaix difunt.
Un dia, de la llúdriga tot perseguint el rastre,
tornava al gorg d'origen, trobant-hi la fillastra

del batlle, encar donzella. Prenia un bany de sol,
els peus ficats a l'aigua que regolfar-hi vol.
Sotjant bocaterrosa, el fill de la paitida
de la banyista flaira la trena mig partida.
La sina que, simètrica, suara poncellà,
el plec de la cintura, cenyit, l'apomellà.
Un bromerot metàllic es posa al mig del ventre
i del fadrí qui sotja la voluptat concentra.
El caçador selvàtic avança viperí
i copsa la fadrina al punt que defallí.
I vet ací l'encontre que aparellà, sarcàstic
el fill de la paitida i una pubilla. El fàstic
que a la donzella feia tot d'una son amic,
barreja llastimosa d'humà, d'animalic,
a poc a poc tornava condol la confidència.
Tal és de la natura la irònica sentència.

V

O clara nit propícia! L'amic és arribat
per visitar la casa dels homes. D'amagat
la jovençana amiga l'espera i l'acompanya.
— I quina fortor sento de fum, de flaire estranya!
— És la fortor que els homes i que les dones fan
quan, encambrats, somien o bressen llur infant.
— ¿I aquesta bestiassa que apar una carena
amb un rostoll finíssim de cap a cap d'esquena?
— D'això en diem la *vaca lletera*, per la llet
i pels vedells que dóna. El pare, fet i fet,
només se'n desfaria (si ho consentís la mare)
per una vaca jove i un sobrepuig encara.
— I aquesta banya freda o fòtil orellut?
— Es una rella. Gira les gleves quan, sorrut,
el llauradó esperona els bous en llur taleia.
— I aquella balma d'arbre?
— Vols dir la xemeneia?

No hi ha més bella joia que seure al seu voltant
mentre que el foc s'engresca i l'avi ens plau, contant
el sàbat de les bruixes o el topament d'un lladre
famós amb la parella dels mossos de l'esquadra.
— I aquesta flor tan dura, plena de suc vermell?
— És el porró de vidre. Ara et daré un consell:
si et plagués ser dels nostres, *el vi fa sang*... Fes via,
que ja la nit s'esblaima, feixuga del nou dia. —
I encara no desferma l'amic el rajolí,
que una veu d'home, irada, pregunta: — Qui hi ha, aquí? —
I fuig l'amic selvàtic. L'amiga es desconhorta,
però, discreta, falca de part de dins la porta.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS BIBLIOTECA

VI

Passà molt temps. L'amiga qui sap on deu parâ.
El fill del bosc travessa la tanca del quintà
i a un cap de feixa troba deixalles de beguda.
La flor de vidre hi era lluent, inconeguda.
El fill de la paitida, enllaminit, en beu
i d'una vida nova renovellat es creu.
Home creient-se, puja de dret a la porxada,
i de la majordona que fa la migdiada,
amb esgarips de festa, sobre la falda cau.
Ah, malanat! La dona l'aclofa amb una allau
de patacades fèrvides, que massa ha vist, tot d'una,
que l'atrevit tenia la pell de clar de lluna
i els ulls de gorg. I, ràpida, l'empunya pel clotell,
vulgues que no, l'enfonya, malmès, en un cistell,
dient un exorcisme, d'aigua beneita el ruixa,
i aprés al forn el llença com gastament de bruixa.
Del fill de la paitida aquesta fou la fi.
Que de nosaltres cosa semblant no es puga dir.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

CICLE MENOR

PRIMAVERAL

Estesa de prades verdes. Conspiren el dos padrins:
en Tori, de pell colrada i llavis eixuts i fins;
en Jepus, de cara encesa i boca lluent i grassa.
Al cel, nuvolets en doina i sol que, novell, desglaça.
Per terra, poncelles dures, congestes i reguerols.
Aroma, per tot, d'acàcies i cànticc de rossinyols.
Dels àlbers la fulla tendra s'arrisca enamoradissa:
maragda que s'insinua, boirina que immòbil frissa.
Llurs soques s'esfilagarsen en tels de vistós repunt.
L'onada de les ginestes s'enfila muntanya amunt.
La jove partera espia del fons de la vella alcova.
Els blats espigats grisegen. Apar, la muntanya, nova.
Conspiren els vells encara. Conspiren d'esquena als vents,
contents de l'hivern pretèrit, contents i supervivents.

ESTIVAL

Roja d'amor la parella ve pel tirany desuet.
Ambdues cares s'aplaquen i amb ulls es miren de set
en el besllum qui trascola del gronxament de l'ombrella.
I més avall, a ple dia, el jovencell, la puella,
mouen la cama nervuda, faixada arran de genoll,
i del turmell la nuada, que no pessiga el rostoll,
la cinegètica brusa i la jaqueta cenyida,
i la mà balba, sobrera, que les companyes oblida.
Amb el trepig decantaven com uns esquitxos els brins,
i les tavelles madures esclaten fetes bocins,
i les llagostes a núvols els deixen franca la ruta,
i la calitja engavanya si llur mirada l'escruta.
Ara que frissa la selva, lassa d'un tedi d'amor,
cal jovenesa a migdia per superar la llangor.
Sovint cada arbre s'enllora d'un vel finíssim i tendre:

són els rebrots i tanyades, suara verds, ara cendra.
Darrera el tel s'endevina, però, l'obac ufanós
que fan les fulles adultes, de l'entreforc a redós.
Cada fontana s'aprima i esdevindrà escorrialla.
Ocells divaguen a colles, primaveral romanalla.
La primavera esvaïda, com la follia, reviu,
com unes taques blavenques damunt la pell de l'estiu.

TARDORAL

Dues damiselles seuen. Porten berenar senzill.
Seuen al pendís d'un marge. Ara ja no hi canta el grill.
L'una de ciutat venia. Prova de refer-se a fora.
Ara que l'estiu s'allunya, troba més benigna l'hora.
L'altra, de pagès pubilla, mira de l'amiga els ulls.
Ara que finà l'octubre, pesen sos vestits remulls.
L'una és la donzella blanca, lliri d'un jardí que frissa.
L'altra és la donzella bruna, tija de secà, ventissa.
L'una ja no duu pallola. Cerca l'afalac del sol.
L'altra portarà caputxa mai que presideixi un dol.
Buiden el cistell a terra. L'herba l'escampall embauma.
Veuen un pagès que pipa. Criden totes dues:—Jaume!—
Callen totes dues. Senten que una bestiola fuig.
Senten que la posta minva i que s'endormisca el puig.

HIVERNAL

Tot és íntim sense fulla. Tot és íntim a l'hivern.
Ès impúdica la serra i, l'espai, feixuc i extern.
Amb la mà sembla que es toquin els penyals de l'altra banda.
Les ovelles s'aflotonen i els marxants porten bufanda.
Fullaraques arraulides amb dibuixos d'humitat.
Fumeroles a les cases amb guspires de pecat.
Pel rostoll de la soleia, en venî els xavals d'estudi,
s'apedreguen i amenacen: — Qui serà, el valent que em tudi? —
Si les cares els flamegen, cada nas sembla un caliu.
Són, les mans, embotornades, i cada ull un argent viu.
Els de vila foragiten els pagesos de llur colla.
Els arenga un perdulari grandassàs, d'ullada molla.
Els pagesos no se'n planyeu. Són pacífics i valents.
Un xerric els ensinistra, vivacíssim, blanc de dents,
l'*esquirol* (que diu el mestre). I amb ullades els comanda.

Als obacs de les altures les congestes fan garlanda.
A mà dreta de la vila hi ha el camí dels capellans.
En trobar-s'hi, estatueixen que no és com era abans.
Passa arran d'una atzavara i del clos del cementiri.
De les malves té l'aroma i regust de fum de ciri,
que és l'aroma que fa l'aigua si el solell amara el rec.
Un ocell hi cau a voltes amb un fil de sang al bec.

RETORN

RETORN

Plau-me la roba de vellut malmesa,
l'engavanyar-me del tapí ferrat
i la pallola de la fadrinesa
i un brot als llavis gairebé esfullat.

Al puny, la crossa d'un bastó polida,
la nosa, al flanc, d'un coltellet esmús,
i el pordiguer qui les perdius oblida
i de muntanyes confidents el nus.

I l'escomesa d'una boira mansa
qui em bressa amb una ficció d'espai
i que, esvaint-se quan el cor s'hi llança,
a terra em deixa, palplantat i gai.

I enllà d'enllà, miratge de la posta,
encara sòpit del rural encís,
entrellucar la vida que s'acosta,
entaforada en el recer d'un pis.

Ja pressento l'amor qui s'empolaina
al tocador qui dóna al celobert.
A l'hora que el veí fa una becaina
ella refila si no ve que es perd.

I, despullant-me de l'estranya guisa
d'abillament, imaginava, un pic,
que duia emmidonada la camisa
i una revista a l'infern de l'abric.

I no m'estic de confessar que és bella
com la muntanya, si no més encar,
la humana, la complexa meravella
de la Ciutat qui té muntanya i mar.

INDEX

ÍNDEX

	Pàgs.
Adreça.	5
Selvatana Amor	7
Lloança de la camisa	9
Camins.	11
Vida rural.	13
Alzina cremant.	15
Enyorada vall	17
L'encontre nocturn	19
Vegetant	21
Cap al tard	23
Dia serè	25
Margot	27
Elegia	29
Marianna	31
Vesprades de dissabte	33
Capvespre.	35
Fragment	37

Pàgs.

CICLE MAJOR

Primaveral 41
Estival 43
Tardoral 45
Hivernal 47

CANÇONER

Cançó d'hostal 51
Nit de lladres 53
Balada del senyor Tomàs 55
Romans de la bella hostalera 57
Cançó del «Visca l'Amor!» 59
Romans dels nuvis 61
Eucarística 65
L'encís lunàtic 69

IDIL·LIS

Present de l'avi 75
La coromina 77
La bella Guida 79
La intrusa 81
Trinitat pagesa 83
El bany 85
Nocturn 87

EXIMPLI

I 91
II 93
III 95
IV 97
V 99
VI 101

Pàgs.

CICLE MENOR

Primaveral 105
Estival. 107
Tardoral 109
Hivernal 111

RETORN

Retorn. 115

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

AQUEST LLIBRE DE POESIES DE GUERAU DE LIOST
FOU ACABAT D'ESTAMPAR A DESPESES D'EN
GUSTAU GILI, EDITOR, DE LA CIUTAT
DE BARCELONA, I A LA IMPREMTA
DE L'«EDITORIAL CATALA-
NA», EL DIA DE SANT
ALEXANDRE, DE
L'ANY MCMXX
LAUS DEO

Obres de GUERAU DE LIOST

La Muntanya d'ametistes.—Pròleg d'Eugeni d'Ors.—Barcelona, 1908.
Edició en paper de fil. . . . . Exhaurida
Edició en paper verjurat. . . . . 5 ptes.

Somnis de Guerau de Liost.—Sonet introductori de Josep Carner.—Biblioteca «Illes d'Or»; volum III.—Lluís Gili, llibrer editor.—Barcelona, 1915 . . . . . 1 pta.

La Ciutat d'ivori.—Publicacions de *La Revista*, n.º 25.—Barcelona, 1918 . . . . . 2 ptes.

Algunes obres de J. BOFILL

Discurs llegit a la vetllada dedicada a Balmes per la Congregació de la Immaculada.—Tipografia Catòlica.—Barcelona, 1911.

La Llengua catalana a l'Ajuntament de Barcelona.—Pròleg de Lluís Duran i Ventosa.—Edició iniciada per la «Joventut Nacionalista».—Barcelona, 1916.

D'Espiritualitat femenina.—Conferència II de la sèrie organitzada per la M. Il·ltre. Junta de Dames de Barcelona.—Bloud i Gay, editors.—Barcelona, 1916.

La personalitat del Dr. Torras i Bages.—Conferència donada a «Catalunya Vella».—Editada per *Revista de Vich*, 1917.

Les Joventuts Catalanes.—Publicacions de *La Revista*, número 50.—Barcelona, 1919.

GUSTAU GILI, Editor, Universitat, 45. - Barcelona

Poesies, per M. COSTA I LLOBERA. Un volum de 296 planes, de 20 × 13 cms., en paper de fil. Ptes. 8
Exemplars en paper Japó. . . . . » 40

Cap al tard, poesies d'en JOAN ALCOVER I MASPONS. Un volum de VIII + 174 planes, de 19 × 13 ½ centímetres, en paper de fil. . . . . Ptes. 3
Exemplars en paper Japó . . . . . » 15

Obres catalanes d'en MANEL MILÁ I FONTANALS, amb un pròleg d'en JAUME BARRERA i el retrat de l'autor. Un volum de VIII + 380 planes, de 19 × 12 ½ centímetres. . . . . Ptes. 4

Geometria objectiva, per J. ESTRANY, metge electricista. Un volum de 156 planes, de 18 ½ × 12 cms., amb 68 gravats. En cartoné. Ptes. 2

L'esperit de Sant Francisco de Sales, pel Reverend Pare MIQUEL D'ESPLUGAS, Caputxí. Llibre ordenat per matèries i arreglat per a ús de tota classe de persones. Un volum de 484 planes, de 18 × 11 ½ centímetres. En rústega . Ptes. 3
Relligat en tela . . . . . » 4'50

Llibre de Doctrina Pueril, del B. Mestre RAMON LULL. Text original directament traslladat d'un manuscrit quatrecentista, amb proemi, il·lustracions i notes d'en M. OBRADOR I BENNASSAR. Un volum de VIII + 304 planes, de 17 ½ × 11 centímetres, en paper de fil. . . . . Ptes. 4

La Imitació de Jesucrist, de T. DE KEMPIS, traduïda per mossèn GAYETÁ SOLER. 2.ª ed. corregida. Un volum de 312 planes, de 13 1/2 × 8 1/2 centímetres, relligat en tela. . . . . Ptes. **2**

Llibre de la Núvia, per LLUÍS B. NADAL. Un volum de XII + 264 planes, de 13 1/2 × 8 1/2 centímetres. Relligat en tela . . . . . Ptes. **2'50**

Poesies religioses, d'en JOSEP MAS I CASANOVAS. Un volum de 108 planes, de 16 × 10 1/2 centímetres . . . . . Ptes. **1**

Espurnes, per JOSEP E. SOLER, amb un pròleg de mossèn JAUME COLLELL i ninots d'en GAYETÁ CORNET. Un volum de 104 planes, de 15 1/2 × 9 1/2 centímetres, amb coberta a tres colors . . . . . Ptes. **1**

Faules i Símils, de mossèn JAUME COLLELL. 3.ª edició augmentada. Un volum de 94 planes, de 16 × 10 centímetres, amb coberta a quatre colors. Ptes. **1**

12º
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
Bibl. Carles Riba
Reg. 138
Sig. 883 5
«19» L.o

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
1001296893

IEC Biblioteca de Catalunya
Adq. D-IEC-BRA0
Cit. 1001296893
Top. RiA-8
128
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
BC 27